

Wymagania z języka polskiego w klasie I gimnazjum na podstawie programu nauczania „Słowa na czasie” i podstawy programowej z języka polskiego

Obszar	Uczeń:
Odbiór tekstów kultury, w tym szczególnie tekstów literackich	
Słuchanie	<ul style="list-style-type: none"> • Uważne i wnikliwe słucha z nastawieniem na nadawcę. • Rozpoznaje intencje nadawcy. • Słucha ze świadomością możliwości manipulacji językowej. • Słucha funkcjonalnie (w celu wychwycenia określonych informacji).
Czytanie	<ul style="list-style-type: none"> • Posiada właściwą technikę cichego czytania. • Rozwija umiejętność szybkiego tempa czytania cichego. • Posiada właściwą technikę głośnego czytania – zachowanie odpowiedniej artykulacji, linii melodycznej itp. • Interpretuje głosowo tekst literacki i własny. • Czyta ze zrozumieniem teksty literackie, informacyjne, popularnonaukowe i użytkowe na każdym poziomie (wyrazu, zdania, akapitu, większych jednostek organizacyjnych). • Odczytuje przesłanie tekstów. • Przedstawia najistotniejsze treści wypowiedzi w takim porządku, w jakim występują one w tekście; • Charakteryzuje postać mówiącą w utworze. • Odróżnia informacje o faktach od opinii. • Rozróżnia rodzaje i gatunki czytanych utworów. • Wykorzystuje wiedzę teoretycznoliteracką do zrozumienia tekstów. • Rozpoznaje wartości uniwersalne wpisane w dzieła literackie. • Odnajduje związki pomiędzy tekstami. • Opisuje odczucia, które budzi w nim dzieło. • Wskazuje elementy dramatu, takie jak: akt, scena, tekst główny, tekst poboczny, monolog, dialog • Podejmuje próby umiejscawiania tekstu literackiego w konkretnej epoce – dostrzega związek między utworem a epoką, w której powstał.
Odbiór innych tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i rozumie podstawowe wyróżniki kodów charakterystycznych dla różnych dziedzin sztuki (malarstwa, rzeźby, architektury, muzyki, teatru, filmu itp.) oraz praktycznie wykorzystuje tę wiedzę w odniesieniu do poznawanych epok literackich. • Uczestniczy w różnego rodzaju wydarzeniach kulturalnych umożliwiających kontakt ze sztuką – kształtowanie nawyku obcowania ze sztuką. • Wyraża własne opinie i próby oceny dzieł sztuki. • Umiejscawia dzieła sztuki w konkretnej epoce – dostrzega cechy typowych dla epoki i indywidualnych. • Dostrzega zjawiska korespondencji sztuk
Umiejętności nadawcze – wypowiedzianie się w mowie i piśmie	
Mówienie	<ul style="list-style-type: none"> • Posiada technikę poprawnego mówienia – wymowa, dykcja, intonacja. • Buduje wypowiedzi zgodnie z zamierzoną intencją i ze świadomością celowego wyboru środków językowych. • Umie nawiązać i podtrzymać kontakt w różnych sytuacjach z zachowaniem norm kultury. • Przygotowuje samodzielne wypowiedzi (np. życzenia, podziękowania; referowanie zagadnień) z wykorzystaniem środków retorycznych.

	<ul style="list-style-type: none"> • Umie dyskutować, zna zasady dyskusji. • Dostrzega pozajęzykowe środki wyrazu, wykorzystuje je w wypowiedziach własnych.
Pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • Zna zasady korzystania ze słowników. • Zna budowę wypowiedzi pisemnych przewidzianych jako obowiązkowe przez program nauczania: <ul style="list-style-type: none"> ▪ notatka ▪ opis ▪ charakterystyka ▪ opowiadanie • Buduje spójne, poprawnie skonstruowane teksty (formy przewidziane przez program nauczania). • Dbą o poprawność językową budowanych tekstów (w zakresie słownictwa i składni). • Dbą o poprawność i oryginalność stylistyczną pisanych wypowiedzi. • Posiada wiedzę o częściach mowy odmiennych i nieodmiennych. • Zna części zdania. • Dokonuje analizy zdania pojedynczego (rozbiór logiczny i gramatyczny).
Świadome posługiwanie się językiem ojczystym	
	<ul style="list-style-type: none"> • Poszerza słownictwo. • Rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich. • Posługuje się językiem ojczystym w rozmaitych sytuacjach komunikacyjnych. • Stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie. • Wykorzystuje wiedzę o języku w budowaniu tekstów własnych i odbiorze tekstów cudzych.
Samokształcenie	
	<ul style="list-style-type: none"> • Racjonalnie planuje pracę umysłową. • Dobiera właściwe techniki uczenia się. • Korzysta z różnorodnych źródeł informacji, samodzielnie poszukuje tych źródeł. • Umie ocenić własną wiedzę

Wymagania z języka polskiego w **klasie II** gimnazjum na podstawie programu nauczania „**Słowa na czasie**” i podstawy programowej z języka polskiego

Po dwuletniej pracy na lekcjach języka polskiego uczeń powinien poszerzyć swe umiejętności z klasy pierwszej o:

Obszar	Uczeń:
Odbiór tekstów kultury i wykorzystanie zawartych w nich informacji	
Słuchanie	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia informacje przekazane werbalnie oraz zawarte w dźwięku i obrazie • rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym • rozpoznaje intencje wypowiedzi (aprobatę, dezaprobatę, negację, prowokację) • dostrzega w wypowiedziach możliwość manipulacji językowej. • potrafi wychwycić określone informacje.

Czytanie	<ul style="list-style-type: none"> • rozwija właściwą technikę cichego czytania. • rozwija umiejętność szybkiego tempa czytania cichego. • zachowuje odpowiednią artykulację, linię melodyczną, zwraca uwagę na znaki interpunkcyjne • czyta ze zrozumieniem teksty literackie, informacyjne, popularnonaukowe i użytkowe. • interpretuje przesłanie tekstów. • selekcjonuje treści tekstu; • charakteryzuje nadawcę w utworze. • odróżnia informacje o faktach od opinii. • rozróżnia rodzaje i gatunki czytanych utworów. • rozpoznaje wartości uniwersalne wpisane w dzieła literackie. • charakteryzuje związki pomiędzy tekstami. • rozróżnia gatunki publicystyczne prasowe, radiowe i telewizyjne (artykuł, wywiad, reportaż)
Samokształcenie i docieranie do informacji	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie dociera do informacji – w książkach, prasie, mediach elektronicznych • wyszukuje w bibliotece źródła potrzebnych mu informacji • korzysta ze słownika: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, wyrazów obcych, synonimów i antonimów oraz szkolnego słownika terminów literackich – w formie książkowej i elektronicznej
Świadomość językowa	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny i naukowy • rozpoznaje w zdaniach i w równoważnikach zdań różne rodzaje podmiotów, orzeczeń, dopełnień, okoliczników oraz przydawkę – rozumie ich funkcje • rozróżnia rodzaje zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie
Analiza i interpretacja tekstów kultury	
Analiza	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje odczucia, które budzi w nim dzieło • rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz potrafi określić ich funkcje w utworze • wskazuje funkcje użytych w utworze środków stylistycznych z zakresu słów nic twa, składni i fonetyki • rozpoznaje czytany utwór jako: komedię, dramat (gatunek), balladę, nowelę, hymn, powieść • uwzględnia w analizie specyfikę tekstów kultury przynależnych do następujących rodzajów sztuki: literatura, teatr, film, muzyka, sztuki plastyczne, sztuki audiowizualne • rozpoznaje odmiany gatunkowe literatury popularnej: powieść lub opowiadanie obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne
Interpretacja	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury i uzasadnia ją • uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty • interpretuje głosowo wybrane utwory literackie
Wartości i wartościowanie	<ul style="list-style-type: none"> • ze zrozumieniem posługuje się pojęciami dotyczącymi wartości pozytywnych i ich przeciwieństw oraz określa postawy z nimi związane • omawia na podstawie poznanych dzieł literackich i innych tekstów kultury podstawowe, ponadczasowe zagadnienia egzystencjalne, np. miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, nadzieja, wiara religijna, samotność, inność, poczucie wspólnoty, solidarność, sprawiedliwość; • dostrzega i poddaje refleksji uniwersalne wartości humanistyczne

Tworzenie wypowiedzi	
Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi ustne (monologowe i dialogowe) oraz pisemne w następujących formach gatunkowych: urozmaiczone kompozycyjnie i fabularnie opowiadanie, - opis sytuacji i przeżyć, - zróżnicowany stylistycznie i funkcjonalnie opis zwykłych przedmiotów lub dzieł sztuki, - charakterystyka postaci literackiej, filmowej lub rzeczywistej, - sprawozdanie z lektury, filmu, spektaklu i ze zdarzenia z życia, - rozprawka, - dedykacja; • dostosowuje odmianę i styl języka do gatunku, w którym się wypowiada • tworzy plan twórczy własnej wypowiedzi • dokonuje starannej redakcji tekstu napisanego ręcznie i na komputerze • uczestniczy w dyskusji, uzasadnia własne zdanie • stosuje zasady etykiety językowej – wie, w jaki sposób zwracać się do rozmówcy w zależności od sytuacji i relacji, łączącej go z osobą, do której mówi • świadomie, odpowiedzialnie, selektywnie korzysta (jako odbiorca i nadawca) z elektronicznych środków przekazywania informacji, w tym z Internetu
Świadomość językowa	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową • precyzyjnie wysławia się; świadomie dobiera synonimy i antonimy dla wyrażenia zamierzonych treści • stosuje ze zrozumieniem związki frazeologiczne • stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach; • przekształca części zdania pojedynczego w zdania podrzędne i odwrotnie, przekształca konstrukcje strony czynnej w konstrukcje strony biernej i odwrotnie, zamienia formy osobowe czasownika na imiesłowy i odwrotnie • stosuje poprawne formy odmiany części mowy • operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych

Wymagania z języka polskiego w klasie III gimnazjum

Po trzyletniej pracy na lekcjach języka polskiego uczeń powinien poszerzyć swe umiejętności o:

1. Mówienie	<p>Uczeń umie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wypowiadać się poprawnie pod względem językowym i rzeczowym ▪ brać udział w dyskusji, stara się mówić zwięźle i rzeczowo ▪ przestrzegać zasad kultury dyskusji ▪ zabierać głos w dyskusji, próbuje wyrażać własne stanowisko ▪ wypowiadać się zrozumiale na określony temat ▪ zaprezentować efekty swojej pracy ▪ tworzyć wypowiedzi uwzględniające osobę odbiorcy
-------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wypowiadać się na temat utworów literackich, filmów, audycji radiowych i telewizyjnych, czasopism, teatru, malarstwa ▪ rozumie znaczenie etykiety językowej i konieczności jej stosowania ▪ wygłasza z pamięci wiersze i fragmenty prozy
2. Słuchanie	<p>Uczeń umie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odtworzyć najważniejsze informacje ▪ stosownie do sytuacji reagować na usłyszaną wypowiedź ▪ określić tematykę wysłuchanego tekstu ▪ łączyć ze sobą usłyszane informacje, próbuje wyciągać wnioski ▪ słuchać krytycznie, stosuje słowne przejawy aktywnego słuchania ▪ rozpoznać intencję mówiącego
3. Czytanie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozumie czytany i zanalizowany na lekcji tekst ▪ poprawnie czyta tekst z podziałem na role ▪ rozróżnia tekst narracji i partii dialogowych ▪ rozróżnia tekst literacki i nieliteracki ▪ czyta teksty indywidualnie w celach informacyjnych ▪ wyszukuje w tekście określone słowa i treści, np. rozpoznaje informację ▪ wybiera informacje na wskazany temat
4. Pisanie	<p>Uczeń umie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zredagować plan na podstawie tekstu ▪ zredagować opowiadanie, charakterystykę, opis postaci, list, sprawozdanie, rozprawkę, streszczenie, recenzję ▪ zastosować podstawowe zasady pisowni polskiej ▪ zastosować reguły interpunkcyjne w zdaniach pojedynczych i złożonych ▪ napisać notatkę w dowolnej formie ▪ zredagować pisma użytkowe: podanie, życiorys ▪ rozpoznać cechy reportażu i felietonu
5. Literatura	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpoznaje elementy świata przedstawionego w utworze literackim ▪ omawia cechy dramatu na prostym przykładzie ▪ wskazuje rymy, środki stylistyczne /epitet, porównanie, wyliczenia, powtórzenia, apostrofy/ ▪ wskazuje podmiot liryczny i określa temat utworu ▪ rozumie budowę utworu dramatycznego, epickiego, lirycznego /strofa, wers, prolog, epilog, akt, scena itp./ ▪ wyodrębnia elementy budowy wiersza ▪ porządkuje zdarzenia akcji, tworząc plan odtwórczy ▪ opowiada o zdarzeniach tworzących akcję utworu ▪ wskazuje adresata utworu ▪ określa i ocenia postawy bohaterów ▪ odróżnia autora od narratora ▪ dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstu (np. ilustracja, plakat, inscenizacja) ▪ przypisuje nazwisko pisarza utworowi i odwrotnie ▪ określa narratora, wskazuje narrację pierwszoosobową i trzecioosobową ▪ identyfikuje osobę mówiącą ▪ poszukuje w tekście odpowiedzi na postawione pytania ▪ posługuje się terminami: wiersz, rodzaj i gatunek literacki, teatr, komedia, akcja, pamiętnik, dziennik ▪ rozumie rolę prasy w życiu codziennym

	umie posługiwać się słownikami i encyklopediami, korzysta z różnych źródeł informacji
6. Nauka o języku	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zna kategorie gramatyczne odmiennych części mowy ▪ umiejętnie stosuje zasady i reguły ortograficzne i interpunkcyjne ▪ umie dokonać rozbioru logicznego i gramatycznego /proste przykłady/ ▪ rozróżnia zdania podrzędne i współrzędnie złożone ▪ wskazuje mowę zależną i niezależną ▪ tworzy zdania i równoważniki zdań, wypowiedzenia pojedyncze i złożone ▪ przekształca wypowiedzenia pojedyncze na złożone i odwrotnie ▪ rysuje schemat składniowy zdania złożonego
7. Kultura	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zna najważniejsze zabytki, muzea, wystawy swojego regionu ▪ zna zwyczaje i obrzędy kulturowane w regionie ▪ daje przykłady twórczości ludowej swojego regionu ▪ uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły i swojej małej ojczyzny

Kryteria oceniania na lekcjach języka polskiego w klasie I gimnazjum „Słowa na czasie”

Umiejętność osiągnięcia	ocena				
	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
Terminy i pojęcia	<ol style="list-style-type: none"> 1. uczeń zna periodyzację literatury 2. uczeń odróżnia tekst liryczny od epickiego i dramatycznego 3. potrafi wskazać główne elementy świata przedstawionego 4. potrafi określić postać mówiącą w utworze i wskazać adresata wypowiedzi 5. umie znaleźć w tekście środki artystyczne: epitet, porównanie 6. zna głównych bohaterów omawianych tekstów literackich 7. nazywa uczucia bohaterów 8. rozpoznaje podstawowe formy odmiennych i nieodmiennych części mowy 9. zna podział imiesłów i potrafi je odróżnić 10. zna części zdania 11. dokonuje analizy zdania pojedynczego 12. zna znaczenie związków 	<ol style="list-style-type: none"> 1. uczeń posługuje się nazwami cech charakteru, uczuć i umiejętności 2. wskazuje motywy postępowania bohaterów 3. umie odnaleźć w tekście metaforę, apostrofę 4. odczytuje symboliczne znaczenie wyrazów i związków wyrazowych 5. dostrzega wartości wpisane w teksty kultury omawianych epok 6. potrafi nazwać role społeczne: rycerz, dama, itp. 7. zna zasady cytowania 8. wskazuje temat, motyw przewodni utworu 9. nazywa części zdania pojedynczego. 10. samodzielnie wykorzystuje związki frazeologiczne 11. odróżnia rodzaje imiesłów. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. wskazuje podstawowe cechy gatunków literackich: mit, przypowieść, pieśń, opowiadanie, powieść, tragedia, epos 2. określa sytuację liryczną 3. potrafi znaleźć w tekście anaforę, uosobienie, wyjaśnia metafory 4. ocenia i wartościuje postawy bohaterów, zjawiska 5. odróżnia realizm od fantastyki, postacie o rodowodzie historycznym od literackich, fakty historyczne od fikcji literackiej 6. rozumie pojęcie wzorca osobowego i wykorzystują tę wiedzę w wypowiedziach 7. podaje własne definicje terminów i pojęć 8. analizuje strukturę zdań pojedynczych. 9. stosuje w wypowiedziach 	<ol style="list-style-type: none"> 1. uczeń potrafi określić funkcję środków artystycznych użytych w tekście 2. odczytuje uniwersalne i symboliczne treści zawarte w tekstach 3. ustala przesłanie utworu 4. interpretuje postawy bohaterów, tytuł, główny motyw, słowa kluczowe 5. samodzielnie definiuje i posługuje się pojęciami, np.: mit, perswazja, metamorfoza, tragizm, antyk, gotyk, Biblia, makaronizm, koncept, metafizyka 6. określa funkcje części mowy w różnych formach wypowiedzi 7. zna założenia filozoficzne omawianych epok literackich 	<ol style="list-style-type: none"> 1. uczeń umie nazywać podstawowe zjawiska kultury i podejmuje próby samodzielnego ich wartościowania 2. zna dobrze terminologie teatralną i filmową 3. tworzy własne teksty z zastosowaniem środków artystycznych 4. nazywa sytuacje problemowe dostrzeżone w utworach 5. wykorzystuje komputer do zdobycia pozaprogramowych wiadomości 6. dysponuje bogatym słownictwem terminologicznym, świadomie i funkcjonalnie używając pojęć literackich i kulturowych przyswajanych na drodze edukacji

	frazeologicznych i potrafi je zastosować		związki frazeologiczne. 10. praktycznie wykorzystuje imiesłowy. 11. zna przedstawicieli epok literackich		
Czytanie ze zrozumieniem	1. opanowanie techniki głośnego czytania na poziomie umożliwiającym zrozumienie tekstu i jego własne zrelacjonowanie 2. głośne czytanie tekstu z przestrzeganiem zasad artykulacyjnych i interpunkcyjnych 3. ukierunkowana umiejętność odnajdywania cytatów 4. umiejętność korzystania ze słowników pod kierunkiem nauczyciela	1. poprawne opanowanie techniki głośnego czytania z zachowaniem najważniejszych reguł prozodyjnych 2. czytanie ze zrozumieniem tekstów literackich 3. ciche czytanie umożliwiające dalszą pracę z samodzielnym wykorzystaniem poleceń i wskazówek nauczyciela 4. umiejętność cytowania 5. praktyczna znajomość zasad korzystania ze słowników	1. sprawne opanowanie techniki głośnego czytania z zachowaniem najważniejszych reguł prozodyjnych 2. umiejętność sprawnej, samodzielnej pracy z tekstem podczas cichej lektury z wykorzystaniem poleceń i wskazówek nauczyciela 3. umiejętność cytowania 4. praktyczne korzystanie ze słowników ogólnych i monograficznych	1. interpretacyjne czytanie tekstów 2. krytyczna i świadoma cicha lektura tekstów wykorzystująca i modyfikująca zawarte w nim informacje 3. umiejętność cytowania 4. praktyczne korzystanie ze słowników monograficznych i ogólnych	
Samodzielne myślenie	1. uczeń odróżnia fakty od opinii 2. wyszukuje informacje zawarte w różnych tekstach kultury z uwzględnieniem poznanych epok literackich 3. potrafi poprawnie odczytać treści przekazów medialnych i je zrelacjonować 4. potrafi porządkować informacje 5. umiejscawia dzieła sztuki w konkretnej epoce.	1. uczeń dostrzega perswazję słowną 2. porządkuje argumenty i selekcjonuje informacje 3. potrafi wskazać proste związki przyczynowo – skutkowe 4. dostrzega zjawisko korespondencji sztuk	1. uczeń dostrzega wartościowanie w tekście 2. interpretuje tekst na poziomie przenośnym 3. wartościuje argumenty 4. analizuje informacje 5. dostrzega związki przyczynowo – skutkowe 6. uzasadnia swoją wypowiedź 7. bierze czynny udział w dyskusji.	1. uczeń interpretuje tekst na poziomie symbolicznym 2. interpretuje związki przyczynowo - skutkowe 3. świadomie, w sposób krytyczny analizuje i odczytuje treści przekazów medialnych 4. samodzielnie wyszukuje i wartościuje informacje, 5. wykorzystuje wiedzę teoretycznoliteracką do zrozumienia tekstów 6. rozpoznaje wartości uniwersalne wpisane w dzieła literackie 7. odnajduje związki pomiędzy tekstami.	1. uczeń dostrzega wiele sposobów oddziaływania na odbiorcę 2. samodzielnie i oryginalnie interpretuje dzieła literackie i wytwory kultury 3. bierze udział z konkursach literackich
Tworzenie własnego tekstu	1. uczeń z pomocą nauczyciela potrafi tworzyć własne wypowiedzi pisemne, posługując się wiadomościami poznanyymi na lekcjach języka polskiego w	1. uczeń samodzielnie potrafi tworzyć własne wypowiedzi pisemne 2. w stopniu wystarczającym opanował formy wypowiedzi pisemnej wymienione w kolumnie poprzedniej	1. uczeń samodzielnie tworzy własne prace pisemne 2. w stopniu dobrym opanował formy wypowiedzi wymienione w kolumnie pierwszej 3. tworzy prace zgodną z	1. uczeń samodzielnie tworzy własne prace pisemne 2. praca jest zgodna z tematem i wyróżnia się samodzielnością sądów i wykorzystaniem kontekstów kulturowych i	1. uczeń samodzielnie tworzy własne prace pisemne i bezbłędnie operuje poznanyimi formami wypowiedzi 2. materiał literacki wykracza poza obowiązujący program 3. pracę charakteryzuje

	<p>klasie VI</p> <p>2. uczeń próbuje budować teksty: opowiadania, opisu, notatki, zaproszenia, ogłoszenia, listu, zawiadomienia, ale występują w nich usterki kompozycyjne, ograniczone środki artystyczne, niepoprawne formy gramatyczne, ortograficzne i interpunkcyjne</p> <p>3. dba o czytelność i estetykę zapisu, potrafi dostosować zapis do formy wypowiedzi.</p>	<p>3. w pracy mogą występować nieliczne błędy składniowe, interpunkcyjne, ortograficzne</p> <p>4. w tworzonym tekście może występować niespójność pewnych fragmentów przy zachowaniu myśli przewodniej</p>	<p>tematem i opatrzoną właściwym komentarzem</p> <p>4. styl pracy powinien być poprawny, tekst nie powinien zawierać błędów ortograficznych i składniowych</p>	<p>filozoficznych</p> <p>3. pod względem językowym pracę powinny charakteryzować: wysoka sprawność językowa, trafne stosowanie terminów, bogactwo słownictwa</p> <p>4. praca jest poprawna pod względem stylistycznym i ortograficznym</p>	<p>oryginalna kompozycja, logiczny wywód, bogactwo słownictwa</p> <p>4. praca jest poprawna pod względem stylistycznym, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym</p>
<p>Rozwiązywanie problemów/ Konteksty</p>	<p>1. uczeń z pomocą nauczyciela stara się wykorzystać w wypowiedzi ustnej lub pisemnej konteksty kulturowe</p> <p>2. umie odczytać teksty kultury na poziomie dosłownym</p> <p>3. wyszukuje informacje zawarte w tekstach kultury</p> <p>4. potrafi podać imię i nazwisko twórcy, tytuł dzieła, bohatera i umie to zastosować w swojej wypowiedzi</p> <p>5. z trudnością dostrzega i analizuje zjawiska i dzieła kultury (muzyka, plastyka)</p> <p>6. biernie uczestniczy w życiu kulturalnym klasy, szkoły, miasta</p> <p>7. wykorzystuje informacje z różnych środków przekazu</p>	<p>1. uczeń samodzielnie potrafi wykorzystać w wypowiedzi ustnej lub pisemnej konteksty kulturowe</p> <p>2. dostrzega, ale nie analizuje konteksty przydatne do interpretacji tekstów kultury</p> <p>3. potrafi odczytać teksty kultury na poziomie dosłownym i przerośnym, wyszukuje informacje zawarte w tekstach kultury (muzyka, plastyka).</p> <p>4. świadomie korzysta z informacji różnych środków przekazu</p>	<p>1. uczeń samodzielnie potrafi wykorzystać w wypowiedzi ustnej lub pisemnej konteksty kulturowe</p> <p>2. odczytuje teksty kultury na poziomie dosłownym, przerośnym i symbolicznym oraz dostrzega wpisane w nim wartości</p> <p>3. dostrzega i analizuje konteksty przydatne do interpretacji tekstów kultury, wypowiada się na ich temat, wyjaśnia różnice między nimi</p> <p>4. czynnie uczestniczy w życiu kulturalnym klasy, szkoły</p> <p>5. krytycznie wykorzystuje informacje z różnych mediów</p>	<p>1. uczeń samodzielnie, w stopniu bardzo dobrym, potrafi wykorzystać w wypowiedzi ustnej lub pisemnej konteksty kulturowe</p> <p>2. odczytuje teksty kultury na poziomie dosłownym, przerośnym i symbolicznym oraz dostrzega wpisane w nie wartości</p> <p>3. potrafi samodzielnie wypowiadać się na tematy związane ze sztuką</p> <p>4. dostrzega i analizuje konteksty przydatne do interpretacji tekstów kultury, wypowiada się na ich temat, wyjaśnia różnice między nimi</p> <p>5. aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym klasy, szkoły, środowiska</p> <p>6. analitycznie wykorzystuje informacje przekazywane przez środki masowego przekazu</p>	<p>1. uczeń wychodzi poza ramy programu w poznawaniu dzieł kultury, samodzielnie formułuje wypowiedzi, w które umiejętnie wplata konteksty kulturowe</p> <p>2. odczytuje teksty kultury na poziomie dosłownym, przerośnym i symbolicznym oraz dostrzega wpisane w nie wartości</p> <p>3. potrafi samodzielnie wypowiadać się na tematy związane ze sztuką</p> <p>4. wyraża zainteresowanie sztuką i kulturą, które stara się przetransponować na innych uczniów</p> <p>5. dostrzega i analizuje konteksty przydatne do interpretacji tekstów kultury, wypowiada się na ich temat, wyjaśnia różnice między nimi</p>

Kryteria oceniania na lekcjach języka polskiego w klasie II gimnazjum do podręcznika *Słowa na czasie*

Umiejętność osiągnięcia	ocena				
	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący

Terminy i pojęcia	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. potrafi wymienić epoki literackie, zna periodyzację literatury 2. umie znaleźć w tekście podstawowe środki artystyczne: epitet, porównanie, przenośnia, 3. potrafi wskazać w wierszu podmiot mówiący, adresata wypowiedzi 4. rozróżnia elementy świata przedstawionego 5. nazywa uczucia bohaterów 6. tworzy wyrazy przeciwne, grupuje rodzinę wyrazów 7. wyszukuje proste związki frazeologiczne 8. odróżnia poezję od prozy i dramatu 9. zna podstawowe pojęcia z zakresu wiedzy o mediach: radio, TV, Internet 10. posługuje się podstawową wiedzą z zakresu składni i fonetyki 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. odczytuje symboliczne znaczenie wyrazów 2. nazywa wartości pozytywne i negatywne 3. umie znaleźć określone wzorce, np. idealnego władcy 4. wskazuje motywy działań bohaterów 5. próbuje tworzyć proste związki wyrazowe, np. zwroty, wyrażenia, związki frazeologiczne 6. posługuje się podstawową terminologią komputerową i medialną 7. tworzy proste scenki dramatyczne 8. wymienia poznane epoki literackie i kojarzy z ważnymi wydarzeniami historycznymi 9. wykazuje się wiadomościami z zakresu budowy zdania, analizy zdania pojedynczego i złożonego 10. odróżnia głoskę od litery 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. umie odczytać metaforę, wskazać wartość i pseudowartość 2. ocenia i wartościuje postawy bohaterów 3. odróżnia realizm od fantastyki 4. ocenia postawy bohaterów 5. nazywa motywację działań 6. przewiduje lub określa skutki działań 7. wskazuje na cechy bajki, satyry, ballady, dramatu romantycznego, noweli, opowiadania, powieści 8. wskazuje obrazy poetyckie w tekście 9. umie stworzyć definicję, np. kary, winy, wiary, nadziei 10. określa swój punkt widzenia 11. zna periodyzację literatury, fakty i ważne wydarzenia historyczne, osadza w czasie istotne elementy historii literatury 12. umie dokonać analizy składniowej zdania i fonetycznej wyrazu 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. posługuje się pojęciami: pastisz, parodia, parafraza, antynomia, antropomorfizm 2. konfrontuje tekst literacki ze źródłami historycznymi 3. dokonuje identyfikacji faktów i postaci 4. przedstawia i wyjaśnia swój punkt widzenia 5. wskazuje i interpretuje tragedię indywidualną, zbiorową, zagładę, motyw winy i kary 6. nazywa wartości etyczne i moralne, umie się do nich ustosunkować 7. wyszukuje i nazywa obrazy poetyckie, aforyzmy 8. swobodnie posługuje się periodyzacją literatury, faktami historycznymi, kontekstem filozoficznym i kulturalnym 9. odwołuje się do współczesnych kontynuacji literackich 10. opanował treści z zakresu składni i fonetyki 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. potrafi wskazać: pokorę i oczyszczenie moralne, wartości uniwersalne 2. samodzielnie określa funkcję obrazów poetyckich 3. potrafi tworzyć nauki moralne – bierze odpowiedzialność za słowo 4. umie wykorzystać do pracy komputer, zna terminologię komputerową 5. dobrze zna terminologię teatralną i filmową 6. bezbłędnie i swobodnie posługuje się terminologią literacką, językową i kontekstem epok literacko- kulturowym 7. swobodnie porusza się po treściach epok literackich 8. bezbłędnie zna chronologię literatury 9. dokonuje analizy zdania wielokrotnie złożonego 10. odróżnia fonemy od znaków
Czytanie ze zrozumieniem	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. czyta płynnie 2. umie opowiedzieć przeczytany tekst, posługuje się prostymi zdaniami 3. potrafi wykorzystać podstawowe informacje zawarte w tekście 4. umie zrelacjonować podstawowe treści przekazów medialnych 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. czyta płynnie z właściwą intonacją 2. próbuje interpretować czytane teksty epickie, liryczne i dramatyczne 3. wykorzystuje informacje zawarte w tekście 4. relacjonuje treści przekazów medialnych 	<p>Uczeń</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. interpretuje czytane teksty epickie, liryczne i dramatyczne 2. myśli i działa wykorzystując wiadomości z tekstu 3. prawidłowo cytuje 4. modyfikuje informacje zawarte w tekście 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. krytycznie czyta tekst inspirujący do konstruktywnego myślenia i działania 2. poprawnie analizuje źródła historyczne w kontekście poznanych dzieł literackich 3. umie znaleźć różne formy przekazu 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. poszerza znacznie swój krąg zainteresowań czytelniczych 2. sięga do literatury światowej, szukając kontekstów interpretacyjnych do wybranych zagadnień 3. swobodnie porusza się w świecie nowości wydawniczych 4. zna współczesne powieści i inne trendy literacko- kulturowe
Samodzielne myślenie	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wyciąga i formułuje proste wnioski 2. analizuje tekst z pomocą nauczyciela 3. korzysta ze słowników 4. odrabia wszystkie zadania domowe 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. analizuje samodzielnie reklamę 2. wyszukuje ukryty sens w tekście 3. odnajduje myśl przewodnią zawartą w tekście 4. wywiązuje się powierzonych zadań podczas prac zespołowych 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dokonuje krytycznej analizy 2. dostrzega i analizuje konteksty kulturowe 3. dostrzega środki wyrazu i określa ich funkcje 4. samodzielnie organizuje pracę zespołową 	<p>Uczeń</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zna literackie środki wyrazu, umie je wskazać i nazwać 2. bezbłędnie odczytuje teksty kultury na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym 3. wypowiada się na różne tematy, posługując się 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. potrafi dyskutować na temat nowości literackich oraz związanych z nimi wydarzeń 2. korzysta z Internetu, szukając potrzebnych informacji 3. tworzy projekt edukacyjny z uwzględnieniem korelacji treści

	<p>5. zna treści podstawowych lektur</p> <p>6. potrafi dokonać analizy świata przedstawionego i oceny postępowania bohaterów literackich omawianych lektur</p>			<p>kategoriami i pojęciami swoistymi dla przedmiotów humanistycznych</p> <p>4. pełni funkcję lidera , przewodnika</p> <p>5. potrafi stworzyć wskazany projekt edukacyjny</p>	<p>literacko- kulturowych i filozoficznych</p>
<p>Tworzenie własnego tekstu</p>	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. buduje wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe 2. udziela odpowiedzi i informacji z odpowiednią intonacją 3. wyraża własny punkt widzenia 4. odpowiada na wskazany temat 5. posługuje się wymaganymi programem nauczania formami wypowiedzi z wydatną pomocą nauczyciela 6. zna główne wyznaczniki form wypowiedzi objętych programowymi treściami nauczania i próbuje je poprawnie zredagować: rozprawka, streszczenie, recenzja, sprawozdanie 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. buduje wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe 2. przekazuje myśli w sposób jasny i zrozumiały, wyraża własny punkt widzenia 3. spójnie opowiada na wybrany temat 4. posługuje się odpowiednimi typami zdań, formami gramatycznymi, słownictwem 5. próbuje posługiwać się formami wypowiedzi rozprawka, streszczenie, recenzja, sprawozdanie 6. redaguje wszystkie formy wypowiedzi objęte programem z dopuszczeniem nielicznych błędów kompozycyjnych, stylistycznych i językowych 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wypowiada się na różne tematy, budując precyzyjne wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe 2. wyraża własny punkt widzenia w sposób jasny i przekonujący 3. barwnie i spójnie opowiada na wybrany temat 4. poprawnie posługuje się formami wypowiedzi: rozprawka, streszczenie, recenzja, sprawozdanie 5. poprawnie redaguje wszystkie pisemne formy wypowiedzi objęte programem nauczania 6. zna zasady przypisów i bibliografii i próbuje je praktycznie zastosować 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. buduje precyzyjne wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe 2. udziela wyczerpujących odpowiedzi i informacji z odpowiednią intonacją 3. wyraża własny punkt widzenia jasno i przekonująco 4. sprawnie posługuje się formami wypowiedzi 5. umiejętnie redaguje wszystkie pisemne formy wypowiedzi objęte programem nauczania (notatka, opis: przedmiotu, postaci, przeżycia wewnętrznego, charakterystyka postaci, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, sprawozdanie typu recenzja, esej szkolny, list: otwarty, motywacyjny, prywatny, dziennik, pamiętnik, notatka prasowa, felieton, reportaż, artykuł, ogłoszenie, instrukcja, regulamin, formularze i druki, rozprawka, streszczenie, recenzja, 6. posiada umiejętność sprawnego stylizowania tekstu 7. tworzy przypisy i bibliografię 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. jest inicjatorem i autorem dowolnego projektu edukacyjnego
<p>Rozwiązywanie problemów/ Konteksty</p>	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. potrafi znaleźć podstawowe informacje w tekstach kultury 2. dostrzega zawarte w nich problemy główne 3. z pomocą nauczyciela odnajduje niezbędne konteksty 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dostrzega i potrafi się wypowiadać samodzielnie na temat kontekstów niezbędnych do interpretacji tekstów kultury 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wypowiada się swobodnie na temat sytuacji problemowych ukazanych w tekstach kultury 2. samodzielnie przywołuje konteksty, porównuje, wyciąga wnioski 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wypowiada się swobodnie na temat związków między kulturą rodzimą a innymi kręgami kulturowymi 2. komentuje powiązania, wyjaśnia zależności 3. formułuje problemy i proponuje sposoby ich 	

Kryteria oceniania na lekcjach języka polskiego w klasie III gimnazjum

Umiejętność osiągnięcia	ocena				
	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
Terminy i pojęcia	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> zna najważniejsze terminy i pojęcia literackie, językowe i kulturowe dostrzega środki typowe dla tekstów literackich i publicystycznych <p>epika, liryka, dramat, bajka, kronika, ballada, bohater, realizm i fantastyka (fikcja) w utworze, komizm, terminologia teatralna i filmowa: scena, kadr, ujęcie, plan filmowy patriotyzm, nacjonalizm, anarchia, tyrania</p>	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> posiada funkcjonalną znajomość popartą próbą stworzenia własnej definicji (2-3 cechy): <p>fraszka, dziennik, hymn, opowieść dokumentalna, epepeja, przemówienie, referat, bohater romantyczny, motyw – winy i kary, inwokacja, komizm i jego rodzaje, metafora – animizacja, personifikacja, onomatopeja, kosmopolityzm, absurd, stereotyp</p>	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> rozumie i funkcjonalnie wykorzystuje terminy i pojęcia umie podać własną definicję w oparciu o tekst: <p>gawęda, rodzaje bajek, dziennik podróży, raptularz, sonet, groteska, dramat, reportaż, esej szkolny, sytuacja liryczna, apostrofa, motyw – wędrowny, baśniowy, parafraza, ironia, satyra, przerzutnia, scenopis a scenariusz, impresja</p>	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> precyzyjnie rozumie, definiuje oraz funkcjonalnie wykorzystuje terminy i pojęcia <p>elegia, anafora, powieść psychologiczna, oda, opowiadanie jako parabola, historia reportażu, realizm magiczny, egzystencjalna tematyka utworu, reinterpretacja, koncept, gradacja, paradoks, hiperbola, makaronizm, historia teatru, pisze scenariusz, dekadentyzm, futuryzm, awangarda</p>	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> posiada osiągnięcia ponadprogramowe świadomie i samodzielnie tworzy teksty o określonych cechach gatunkowych prace cechuje bogactwo stylistyczne oraz oryginalność prób literackich
Czytanie ze zrozumieniem	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> opanował technikę głośnego i cichego czytania na poziomie umożliwiającym zrozumienie tekstu i jego własne zrelacjonowanie głośno czyta teksty literackie, przestrzegając zasad artykulacyjnych i interpunkcyjnych pod kierunkiem nauczyciela potrafi odnaleźć właściwy cytat umie korzystać ze słowników pod kierunkiem nauczyciela 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> w stopniu poprawnym opanował technikę głośnego czytania z zachowaniem najważniejszych reguł prozodyjnych czyta ze zrozumieniem teksty literackie potrafi cicho czytać teksty w stopniu umożliwiającym dalszą pracę z samodzielnym wykorzystaniem poleceń i wskazówek nauczyciela umie cytować praktycznie korzysta ze słowników 	<p>Uczeń</p> <ol style="list-style-type: none"> w stopniu dobrym opanował technikę głośnego czytania z zachowaniem reguł prozodyjnych umie sprawnie, samodzielnie pracować z tekstem podczas cichej lektury z wykorzystaniem wskazówek i poleceń nauczyciela umie cytować korzysta ze słowników ogólnych i monograficznych 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> interpretacyjnie czyta teksty krytycznie i świadomie odczytuje teksty, wykorzystując zawarte w nim informacje umie cytować korzysta ze słowników ogólnych i monograficznych 	
Samodzielne myślenie	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> odróżnia fakty od opinii odróżnia prawdę historyczną 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> dostrzega perswazję porządkuje argumenty 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> dostrzega wartościowanie interpretuje tekst na poziomie 	<p>Uczeń</p> <ol style="list-style-type: none"> dostrzega manipulację interpretuje tekst na poziomie 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> dostrzega wiele sposobów oddziaływania na odbiorcę

	<p>od fikcji</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. formułuje argumenty 4. porównuje informacje 5. wyszukuje informacje zawarte w tekstach kultury 6. potrafi zrelacjonować treści przekazów medialnych 	<ol style="list-style-type: none"> 3. selekcjonuje informacje 4. potrafi wskazać proste związki przyczynowo - skutkowe 5. ukierunkowany przez nauczyciela odbiera treści przekazów medialnych 	<p>przenośnym</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. wartościuje argumenty 4. analizuje informacje 5. dostrzega związki przyczynowo – skutkowe 6. świadomie odbiera treści przekazów medialnych 	<p>symbolicznym</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. syntetyzuje informacje 4. interpretuje związki przyczynowo – skutkowe 5. krytycznie odbiera i analizuje treści przekazów medialnych 	<ol style="list-style-type: none"> 2. samodzielnie i oryginalnie interpretuje dzieła
<p>Tworzenie własnego tekstu</p>	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. buduje wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe 2. posługuje się wymaganymi programem nauczania formami wypowiedzi z wydatną pomocą nauczyciela 3. zna główne wyznaczniki form wypowiedzi objętych programowymi treściami nauczania i próbuje je poprawnie zredagować <p>opis, charakterystyka, plan, notatka, ogłoszenie, zaproszenie</p>	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. buduje wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe 2. posługuje się odpowiednimi typami zdań, formami gramatycznymi, słownictwem 3. redaguje wszystkie formy wypowiedzi objęte programem z dopuszczeniem nielicznych błędów kompozycyjnych, stylistycznych i językowych 4. podejmuje próby stylizowania tekstu (archaizacji, dialektyzacji) <p>list, sprawozdanie, wywiad, dedykacja</p>	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wypowiada się na różne tematy, budując precyzyjne wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe 5. poprawnie redaguje wszystkie pisemne formy wypowiedzi objęte programem nauczania 6. poprawnie stylizuje tekst (archaizacja, dialektyzacja) 7. zna zasady przypisów i bibliografii i próbuje je praktycznie zastosować <p>opowiadanie, pamiętnik, rozprawka</p>	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. buduje precyzyjne wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe 2. sprawnie posługuje się formami wypowiedzi 3. posiada umiejętność sprawnego stylizowania tekstu 4. tworzy przypisy i bibliografię <p>recenzja, reportaż</p>	
<p>Rozwiązywanie problemów/ Konteksty</p>	<p>Uczeń:</p> <p>dostrzega konteksty niezbędne do interpretacji tekstów kultury: religijny, regionalny</p>	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dostrzega konteksty niezbędne do interpretacji tekstów kultury: biograficzny, historyczny 2. wypowiada się na temat kontekstu 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dostrzega konteksty niezbędne do interpretacji tekstów kultury: literacki, plastyczny 2. porównuje ujęcie, dostrzega wspólne cechy 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dostrzega konteksty niezbędne do interpretacji tekstów kultury: muzyczny, filozoficzny 2. wyjaśnia zależności między rodzajem tekstów 	